

koje ovisi o broju slogova prezimena: dvo- složna su prezimena najbrojnija, znatno su manje brojna trosložna i jednosložna, a kod ovih posljednjih javlja se problem vokalske kvantitete i kvalitete.

Polazeći od koncizno izražene konstatacije da je »naslov i uvod, i sažetak, i poruka djela; prva bitna i sabita obavijest o djelu«, P. Šimunović ističe stilističku i umjetničku funkciju imena u književnom djelu temeljeći se na osobnim imenima Nazorova romana »Pastir Loda«, koja razmatra sa sociološkog i povijesno-lingvističkog stanovišta, te dolazi do zaključka da je Nazor osobna imena za svoj roman odista majstorski odabrao i upotrijebio tako da su »imena, imenski obrasci i strukture imenske formule omogućili smještaj fabule u vrijeme i prostor«, tako da je svako ime u *Pastiru Lodi* svojevrsan stilem koji uvelike pridonosi stvaranju opće atmosfere tog izrazito mediteranskog književnog djela.

Prinose su u ovom broju dali još M. Mitkov, Lj. Stankovska, M. Argirovski, S. Georgijević, R. Zett, N. Rodić i R. Bošković.

Na kraju D. Čupić daje kroniku Prve jugoslavenske onomastičke konferencije održane u Tivtu (22—24. X. 1975), B. Grafenauer prikazuje knjigu Ota Kronsteineru »Die Alpendslawischen Personennamen«, *Österreichische Namenforschung*, Sonderreihe 2, Wien 1975, a N. Rodić rad Atanasija Uroševića »Toponimi Kosova«. Isti autor zaključuje broj nekrologom Milanu Budimiru, jednom od naših najpoznatijih i najsvestranijih filologa, opisujući njegov plodni životni put od Mrkonjić-Grada, gdje se rodio 1891, pa

preko školovanja u Sarajevu i Beču, političkih progona kojima je više puta bio izložen, do Beograda, gdje je djelovao i umro 17. listopada 1975. godine.

Nada Vajs

DODATAK ČLANKU

»Podrijetlo nekih novijih jezičnih termina u hrvatskom književnom jeziku: rječnik, točka, pravopis« (Jezik 24, 141—149)

Jedan me znanac upozorio da u svom članku ne citiram radnje Tome Maretića »Pregled srpskohrvatske gramatičke terminologije 17., 18. i 19. vijeka« koja je objavljena u *Radu JAZU* 243, 1932, 13—90. Istina je da je nisam citirao, ali ako se dobro pogleda taj Maretićev rad, vidjet će se da u njemu manjkaju upravo podaci koje iznosim: *vrstopis* uopće ne registrira (premda upotrebljava Reljkovićevu gramatiku kao izvor), *rječnik* citira iz Stulija, Šuleka i Vuka, točku citira samo (*zajedno sa tačkom*) iz Mažuranića (1839, 1859), Popovića, Stulija, Šuleka, Zaharijevića (1874), a *pravopis* obrađuje od Stulija (citira dakako Babukića, Mažuranića, Vuka i Daničića). Na strani 24. dobro tumači postanje termina *riječna knjiga* i *slovoknjiga* (kalk prema *Wörterbuch*), v. u mom članku strana 142. Ovdje dodajem da o kolebanju Vuka Karadžića u izboru riječi za naslov njegova djela (rječnik, slovník, slovar) ima vrlo poučnu bilješku i P. Ivić u reprintu Karadžićeva djela (1966), pogovor 42—43, 53.

Valentin Putanec

V I J E S T I

HRVATSKO FILOLOŠKO DRUŠTVO — ZADACI I DJELOVANJE

U općoj društvenoj težnji za uključivanjem društvenih organizacija i udruženja građana u suvremene tokove našeg samoupravnog društveno-političkog sustava, za uključivanjem tih udruženja u Socijalistički savez radnog naroda kao njegova konstitutivnog dijela i za informiranjem javnosti o radu pojedinih udruženja, držimo da je potrebno iznijeti neke podatke o zadacima i djelovanju

Hrvatskog filološkog društva i da će taj prikaz biti zanimljiv i za čitatelje Jezika.

Hrvatsko filološko društvo ima zadatak da razvija teoretsku misao na području hrvatske filologije, lingvistike i književnosti, i da je popularizira u širim stručnim i društvenim sredinama, da djeluje na kulturu usmenog i pismenog izražavanja književnim jezikom, da unapređuje metode u nastavi materinskog jezika i u nastavi stranih jezika.

Hrvatsko filološko društvo djeluje u svojim sekcijama, koje su razvile mnogostruku i sadržajnu aktivnost i na znanstvenom području i na popularizaciji znanosti. Rad u sekcijama ponajčešće se ostvaruje predavanjima stručnjaka iz Zagreba, iz drugih hrvatskih gradova, iz drugih jugoslavenskih republika i iz inozemstva — ali i diskusijskim večerima; sudjelovanjem u organiziranju pojedinih znanstvenih akcija i akcija koje služe popularizaciji znanosti, kao što su znanstveni simpoziji, obilježavanje obljetnica istaknutih ličnosti i događaja u povijesti hrvatske i jugoslavenske filologije, sudjelovanje u organiziranju jugoslavenskih i međunarodnih kongresa slavista koji se održavaju u SR Hrvatskoj, nastojanje da na znanstvenim skupovima u Jugoslaviji i u inozemstvu sudjeluju i predstavnici hrvatske filologije; organiziranjem natjecanja učenika srednjih škola u znanju stranih jezika; organiziranjem znanstveno-popularnih izložaba; slanjem istaknutih stručnjaka kao predavača u druge sredine u Hrvatskoj i općenito u Jugoslaviji.

Hrvatsko filološko društvo ima ukupno pet sekcija:

Zagrebački lingvistički krug okuplja velik broj zagrebačkih lingvista i studenata svih lingvističkih struka — općih lingvista, fonetičara, slavista, germanista, romanista, orijentalista. Na sastancima koji se u tijeku školske godine održavaju svakoga utorka prosječno sudjeluje tridesetak slušatelja, koji u živahnim raspravama pridonose teoretskom produbljivanju pojedinih lingvističkih, filoloških u užem smislu ili graničnih, lingvističko-književnih ili stilističkih problema iznesenih u predavanjima domaćih i stranih predavača.

Sekcija za teoriju književnosti održava za zainteresirane stručnjake, studente i druge slušatelje godišnje po 15 predavanja stručnjaka iz Zagreba, iz drugih jugoslavenskih gradova i iz inozemstva. Rješavajući mnoge teoretske probleme svoje specijalnosti, širi i produbljuje znanja i znanstvene sposobnosti svojih članova.

Sekcija za strane jezike razvila je u posljednjim godinama veliku aktivnost. Godišnje se održava petnaestak sastanaka. Organizirani su aktivni nastavnika stranih jezika u većim mjestima Hrvatske i na tom se poslu i dalje sustavno radi. Prema zahtjevima aktivna nastavnika stranih jezika šalju se predavači u pojedina mjesta SR Hrvatske. Sekcija sudjeluje i u organiziranju saveznoga natjecanja učenika u poznavanju stranih jezika.

U toj sekciji djeluje i »Metodička tribina«, koja održava stručne sastanke posvećene aktualnim problemima nastavne teorije i prakse. Ta tribina održava godišnje 10 sastanaka.

Sekcija za kulturu hrvatskoga književnog jezika raspravlja na svojim sjednicama o problematici suvremenoga književnog jezika na različitim jezičnim i stilskim razinama njegova ostvarivanja. Godišnje se održava 10 sastanaka, s predavanjima ili uvodnim izlaganjima i s intenzivnom razmjenom mišljenja prisutnih stručnjaka, zaposlenih na mnogim područjima pismene i usmene javne komunikacije.

Osim tim načinom rada, Sekcija (osobito članovi Instituta za jezik, u kojem je sjedište Sekcije) djeluje i davanjem odgovora na brojna telefonska i pismena pitanja mnogih ustanova i pojedinaca, a upite i odgovore uvodi u kartoteku jezičnih i pravopisnih problema.

Sekcija za orijentalistiku najmlađa je sekcija HFD. Okuplja lingviste koji se bave orijentalnim jezicima i književnostima. Veoma intenzivno surađuje s odgovarajućim udruženjima u drugim jugoslavenskim republikama. Sekcija održava 10 stručnih sastanaka godišnje, s predavanjima i stručnim razmatranjima problematike njezina djelovanja.

Osim toga, zajedno s nekim zagrebačkim ustanovama, Sekcija priređuje popularno-znanstvene izložbe, koje posjetiteljima omogućuju uvid u neka kulturna zbivanja u daljim i bližim istočnim zemljama.

Drugo je značajno područje djelatnosti Društva izdavanje znanstvenih i stručnih časopisa i Znanstvene biblioteke HFD.

Najstariji je časopis Hrvatskog filološkog društva časopis *Jezik*, koji već 25. godinu redovito izlazi i koji ima znatan utjecaj u rješavanju normativnih problema standardnog jezika, jednako tako teoretskim koliko i stručnim prilogima širokoga kruga suradnika.

Drugi temeljni časopis Društva, *Umjetnost riječi*, koji je uspio osigurati suradnju najistaknutijih filoloških (u najširem smislu te riječi) znanstvenika iz cijele Jugoslavije i iz inozemstva, također izlazi već dvadeset i drugu godinu.

Časopis *Suvremena lingvistika* svojim prikazima zbivanja u svjetskoj lingvistici i vrhunskim teoretskim raspravama hrvatskih i drugih lingvista stekao je neprijeporan ugled u stručnim krugovima cijeloga svijeta.

Časopis *Strani jezici* svojim teoretskim, stručnim i metodološkim prilogima obavlja izvanredno važnu i korisnu funkciju za sve nastavnike i studente stranih jezika i po svojim kvalitetama zauzima visoko mjesto među jugoslavenskim časopisima uopće.

Književna smotra književnokritički je i znanstveni časopis, koji prati suvremena zbivanja u stranim književnostima, donosi tekstove posvećene južnoslavenskim književnim pojavama promatranim u širem, evropskom i svjetskom kontekstu, sintetski prikazuje književno djelo značajnih pisaca, književnopovijesna razdoblja i pravce i objavljuje prijevode pjesničkih tekstova.

Hrvatsko filološko društvo suizdavač je časopisa *Filologija* (s Jugoslavenskom akademijom znanosti i umjetnosti) — koja razmjerno sporo, ali ipak redovito izlazi i tako velikim dijelom pokriva znanstveni interes filološke znanosti u Hrvatskoj i Jugoslaviji.

U *Znanstvenoj biblioteci HFD* do sada su izašle (ili su pred izlaženjem) kao posebne knjige rasprave D. Malić »Jezik prve hrvatske pjesmarice«, F. Grčevića »Bogdan Popović, književni kritičar i teoretičar«, V. Flaker »Časopisi hrvatske moderne«, Z. Bogdan »Aorist u romanima Mirka Božića«, M. Petija »Predikatni proširak«.

Hrvatsko filološko društvo izdalo je i zbornik prinosa hrvatskih filologa 8. kongresu jugoslavenskih slavista u Zagrebu (*Prilozi*, Zagreb, 1977).

Časopisi HFD, njegova Znanstvena biblioteka i njegova izdavačka djelatnost uopće, u velikoj mjeri pridonose pokrivanju potreba i interesa filoloških znanosti u SR Hrvatskoj, HFD dakle i preko svojih časopisa, koji su među najuglednijim u Hrvatskoj, časno ispunjava zadatke zbog kojih je i osnovano.

Hrvatsko filološko društvo član je Saveza filoloških društava Jugoslavije i surađuje s filološkim udruženjima drugih jugoslavenskih republika u izmjeni iskustava, metoda rada, predavanja i dr.

Djelujući dakle u skladu s potrebama svojega članstva i u skladu sa širim zajedničkim i općim društvenim interesima, HFD nailazi na veliko razumijevanje odgovornih čimbenika (u prvom redu Samoupravne interesne zajednice za znanost), koji mu financiranjem njegovih projekata i zadataka omogućuju plodan i uspješan rad. Međutim, kao i svako udruženje tipa našega Društva, HFD ne može ta sredstva upotrijebiti za financiranje tekućih poslova administrativnog, financijskog i sličnog poslovanja. Te se potrebe pokrivaju članarinom. Hrvatsko filološko društvo osnovano je 1950. g., pa je kartoteka njegova članstva u velikoj mjeri zastarjela i krajnje je vrijeme da se evidencija njegova članstva sredi. Zbog toga se pozivaju svi dosadašnji članovi Društva koji to i dalje žele biti, svi koji već sudjeluju u radu koje sekcije Društva, kao i svi oni koji bi se željeli učlaniti u HFD, da uplate članarinu za iduću, 1978. godinu i da na taj način izraze želju da budu članovi našega Društva.

Antun Šojat